3091
հայերէն.

ՅՈՐԴՈՐ-
ՄՈՒՆՔ
ՍՈՒՏ ԱՍՕՂ
ՄԱՐԴԿԱՆՑ
ՀԱՄԱՐ

Այս ձեռագիրս իմ պապական
Հօր [illegible] է Յակոբ
[illegible] [illegible] [illegible]
Հ. Ա. Գ. [illegible]

I 5/76a

ՅՈՐԴՈՐՄՈՒՆՔ

ՍՈՒՏ ԱՍՕՂ ՄԱՐԴԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ։

Թարգմանութիւն։

Ի հայրապետութեան Տն ՅՈՎ-ՀԱՆՆՈՒ Կարբեցւոյ սրբազնասուրբ Կաթուղի-կոսի ամենայն Հայոց։

Հրամանաւ Տեառն ԲԱՂՏԱ-ՍԱՐԱՅ իշխանազնի Ջալա-լեան սրբազան Արք եպիսկո-պոսի և մետրապօլտի Հայ-ոց համայն աղուանից։

Ի ՇՈՒՇԻ.
Յամի Տեառն 1833

9809-57

[illegible]
2884-807 A.
[illegible] А. Мясников[illegible]
[illegible]

Սուտ խօսող պռօշներն պիղծ են Տէրի առաջին։ (Առակ. ԺԲ. 22։)

Երբ որ մին քանի բարեկամներ հռօմէական զօրապետ պոմպէոսին ուզեցին՝ որ շատ սաստիկ և ներհակ քամոյ փչելույ ժամանակումն նաւ չըր-մտնէ՝ որ չըլլինի թէ կեանքըն կորսնէ. նա պատասխան տուաւ և ասաց. ինձ պէտք է որ նաւ մտնեմ, բայց պէտք չէ որ կենդանի մնամ։ Զենց էնպէսի համարձակութենով Քրիստոնեան էլ պէտք է որ ասէ՝ թէ ինձ պէտք է որ ճշմարտութիւն խօսիմ, բայց Աստուծոյն եմ յանձնուած էն որ նորանից դուրս կըգայ։

Քանի սիրելի են ճշմարիտ խօսող մարդոյ վարքերն։ Շատ ժամանակ բարեգործութեանն և ճշմարտութեան հետեւելով էնպէս հաստատեց իրան բարի անունըն՝ որ ամէն մարդիք հաստատ ուրախութե-

նով վարվումեն նորա հետ։ Երբ որ նա ծախումէ՝ իսկի իրան ապրանքըն չափիցն աւելի չի գովում որ մեծ գնով ծախէ․ և երբ որ բան է գնում նա ամօթ է համարում որ ուրիշ մարդոյ ապրանքի արդար գինըն պակասացնէ։ Նա շատ զգուշութենով մին բանի համար խօսք է տալիս․ բայց տրված խօսքըն շատ ջանքով և արդարութենով կատարումէ․ և թէ օրէնքով կանչվի՝ որ դատաւորի առաջին երդում ուտէ՝ նա իսկի մին ժամանակ տարակուսելի և խաբեբայ բան չի խօսում․ ինչպէս որ շատ մարդիք թեթևամտութենով խօսումեն․ բայց նա երդում ուտելըն շատ սուրբ և ահաւոր գործ է համարում։

Ինչպէս որ նա ինքն ամէն սուտ խօսք և կեղծաւորութիւն ատումէ՝ էնպէս էլ իսկի թոյլ չի տալիս՝ որ իրան ծառաներին և երեխաներին վարքերումն երևի և նորանց խաբէ և պղծէ․ բայց խիստ հոգս է անում․ որ ամէն բանի մէջ անկեղծ մտքով պարզ և յայտնի ճշմարտութիւն ասեն։

Ահա եսպէսի վարք հաստատ պահելով նա հաւատալի և պատուական էլաւ էն ամէնին՝ որ ճանաչումեն նորան՝ և նորա սրտի մէջն խախաղութիւն և հանգիստ գոյ բնակված՝ որ ամէնից քաղցր է։

Բայց մէկէլ կողմն դառնալով տեսնումենք որ սուտ խօսօղ մարդոյ վերայ կատարվումէ սաղօմօնի էն ասածն՝ թէ ստութեան հացն քաղցր է մարդոյ համար. բայց յետոյ նորա բերանն աւաղով և քարերով կըլցվի։ (Առակ. Ի. 17։) Նա անդադար հոգոյ նեղութեան մէջ բռնըված է՝ նորա միտքն միշտ չարչարվումէ աշխատանքով՝ որ նոր սուտ խօսքեր հնարէ էն առաջուց ասած սուտ խօսքերըն ծածկելոյ համար. և որովհետև նորա յիշատակն չի կարօղ էն առաջուց գործած ամէն խաբէութիւններըն մտքումն պահել՝ ապա նորա յիմարութիւնն և չարութիւնն անդադար յայտնըվումէ էն ամէնին որ նորա հետ վարվումեն և նորա անունն խայտառակ է

լինում․ որ մարդիք են ժամանակին եւ չեն հաւատում նորան․ երբ որ ճշմարիտ խօսք ասէ։ Որ կարճ ասեմ նա տանջանք է իրան անձին համար անարգանք ուրիշ մարդկանց աչքերի առաջին․ եւ գարշելութիւն՝ տէր աստուծոյ առաջին․ բայց նորանք որ ճշմարտութիւն են խօսում եւ գործում․ Տէրի համար ուրախութիւն են։ Բայց սուտ խօսօղ լեզուն մէնակ մին րոպէ կըմնայ։ Թէ եւ կարելի լինի՝ որ սուտ խօսօղ մարդն՝ մարդկանց յանդիմանութենից եւ նախատինքից պրծնի, բայց ամէն բան տեսնօղ աստուծոյ առաջին ինչպէս պիտի կանգնի․ որ նա մեր ամէն ծածուկ խորհուրդներըն էլ գիտումէ, որ նորա օրէնքն էլ սուրբ է նորա վկայութիւնն հաւատարիմ է։ Ի՜նչ հենց էս աստուածս՝ էն մեղքերին համար, որ սուտ խօսելույն են դուրս գալիս, ամէնից խիստ դատապարտութիւն եւ պատիժ հաստատեց եւ էնպէսի սուտ խօսօղ մարդոյ վիճակն եւ բաժինըն ամէնից մեծ մեղաւոր-

ների հետ դրաւ։ Օրէնք կայ մար-
դասպանողներին, սուտ ասողներին, և
սուտ երդում ուտողներին վերայ (Ա.
Տիմ. Ա. 10։) Ամէն սուտ ասողները
բաժինն են լճումն (կէօլումն) կըլինի՝
որ կրակով և ծծումբով վառւումէ։
(Յայտն. ԻԱ. 8։) Նորանք չեն կա-
րող էն երկնաւոր քաղաքն մտնել.
ինչու որ՝ իսկի մին չար կամք ունող
և ոչ պիղծ և սուտ խօսող չեն մըտ-
նիլ էնտեղն։ (Յայտն. ԻԱ. 27։) Տէրն
ատումէ սուտ խօսող լեզուներին։
(Առակ. ԺԲ. 17. 19։) Սուտ վկան ա-
ռանց պատժոյ չի լինիլ։ (Առակ.
ԺԹ. 5։) Սրա համար Աստուծոյ
բարկութեանն մին քանի շատ վա-
խենալի օրինակներ գրված են մեզ
համար սուրբ գրքերումն որ իմա-
նանք թէ աստուած սուտ խօսելըն
որքան է ատում, և մանաւանդ Ա-
նանիայի և նորա սափիրայ կնկան
պատիժն յիշված է. որ իրանց սուտ
խօսելոյն համար շատ շուտով մա-
հով սատակվեցան. թէ և մին կող-
մանէ ճշմարիտըն ասացին. ինչու որ

ցոյց տուէ՛ն որ իրանց արտը՛ն ծախե-
ցի՛ն. բայց գինը՛ն գաղեցի՛ն։ Ապա
շատ մարդիք էսպէսի գործը՛ն ար-
դար և շիտակ են համարում. և մա-
նաւանդ նորանք որ կարծումե՛ն թէ
լաւ կարելի է մի՛ն քիչ հեռանալ
ճշմարտութեան շիտակ ճա՛նապար-
հի՛ց, միայն թէ խպառ նորա հա-
կառակը՛ն չի անե՛ն։ Բայց աստուած
հրամա՛ն տուաւ մեզ որ ոչ թէ ճըշ-
մարտութե՛ ճանապարհի ղրաղո՛ւն, բայց
մէջո՛ւմ գնա՛նք. և է՛ն ամէ՛ն գործ-
քերը՛ն, որ հակառակ են սրա՛ն՝ ոչ
մէ՛նակ է՛ն վերև յիշած օրինակո՛ւն,
բայց էլ ուրիշ շատ օրինակներով՝
խիստ սաստկութենով և խիստ արդա-
րութենով պատժեց։

Մարդիք կա՛ն՝ որ ասումե՛ն թէ,
սուտ ասե՛լն խպառ հարկաւոր է ի-
րանց գործքերի՛ն և առուտուրի՛ն
համար և թէ առանց սուտ ասելոյ
իրանց բոլոր ընտանի՛քը՛ն սովով պիտի
մեռնե՛ն։ Էսպէսի մարդի՛քը՛ն թող
մտքները՛ն բերե՛ն է՛ն, որ է՛ն աստուա-
ծը՛ն՝ որ սաստիկ հրամա՛ն է տալիս

մեզ որ միշտ ճշմարտութիւն խօսենք հենց էն հրամանըն ոչ միայն իրան փառքին համար տուաւ, բայց էլ մեր յատուկ երանութեան համար. և շատ աւատ խոստմունքներ է տալիս նորանց որ իրանց բոլոր յոյսըն միայն նորա վերայ են դնում։ Յայտնիր քո ճանապարհըդ Տէրի առաջին և քո յոյսըդ միայն նորա վերայ դիր. և նա էն կանէ։ (Սաղմ. լզ. 5։) Ձեր երկնաւոր հայրըն գիտումէ՝ թէ էդ ամէնդ պէտք է ձեզ։ Առաջ աստուծոյ արքայութիւնըն և նորա արդարութիւնըն խնդրեցէ՛ք և էդ ամէնդ կաւելանայ ձեզ։ (Մատթ. զ. 32. 33։) Աստուածպաշտութիւնն ամէն բանի համար օգուտ ունի, և հիմիկվան և նոր գալու կենաց աւետիքըն ունի։ (ա. Տիմ. դ. 8։) Ով որ իրան լեզուի սուտ խօսելուցն զանձ (բաղխայ) է հաւաքում նա փուչ բաներին ետևէն է գնում և մահու թակարդների մէջն է ընկնում։ (Առակ. իա. 6։)

Շատ մարդիք կան որ ուզումեն իրանց անձներըն արդարացնել՝ ա-

սելով, թէ իսկի մին ժամանակ ի-
րանց սուտ ասելովն ուրիշներին վնաս
չեն հասցնում. բայց նորանց էս պատ-
ճառանքս իսկի չի կարող ճշմարիտ
աստուծոյ տիճանի առաջին օգուտ
տալ նորանց. պատճառն որ՝ ամէն
ով որ մին յայտնի և հաստատ օրէնքն
քանդումէ՝ նա օրէնք տուօղի իմաս-
տութիւնըն անարգումէ և նորանից
չարախօսումէ, և սրա համար սուտ
խօսօղն առանց ներելոյ պատիժ պէտք
է քաշէ, թէ և նորա ստութիւնըն
խաղանելոյ համար ասած լինի. ին-
չու որ՝ մեր Տէրն ասումէ, թէ ա-
մէն դատարկ բանի համար՝ որ մար-
դիք կըխօսեն, պատասխան պիտի տան
դատաստանի օրումն. ինչու որ՝ քո
խօսքերիցդ կարդարանաս և քո խօս-
քերիցդ կըդատապարտվիս: (Մատթ.
ժբ. 36. 37.

Ուրեմն արժան է մեզ որ էսպէսի
ստորութենիցն փախչենք: Պատճա-
ռըն որ՝ էս մեղքիս համար էնպէս
է, ինչպէս որ ամէն ուրիշներին հա-
մար. նորանից սկիզբն պղտիկ և թե-

թև է երևում։ բայց երբ որ հենց մին անգամ կատարված է, ապա ամէն օր զօրանումէ. և թէ որ սատուծոյ շնորհքովն չըխափանվի, վերջն խապառ մեր հոգոյ կորուստըն կըգործէ։

Բայց ես բանս էնքան ծանր չէր լինիլը թե որ մէնակ նորանք սուտ ասէին, որ ուրիշ բաներ չէն ուզում բայց մէնակ ես չար աշխարհքիս բարիքներըն, բայց վայ մեր խեղճութեանն. հենց նորանք էլ որ ճշմարիտ Քրիստոնեայ են անուանվում շատ հեշտ են ընկնում ես մեղքիս մէջ. ինչու որ շատ հեշտ է պատահում որ շնորհակալութեան կամ բարեկամութեան խիստ զօրեղ խօսքեր գործածեն, որտեղ որ կամենումեն մէնակ պարզ և հասարակ շնորհակալութիւն կամ քաղաքավարութն յայտնել։ Այլ կամ անհաստատ պատճառներ և երկմիտ պատասխաններ են շինում որ մին սխալմունք կամ մտքի անզգուշութիւնըն ծածկեն, կամ թէ կեղծաւորութենով ջանք են ա-

նում, որ իրանց աշխարհական բարեկամներին առաջին հաւատայեալ և աստուածապաշտ չէին երևին։ Էն-պէսի վարքով և սովորութենով նորանք պատճառ են տալիս Ճշմարիտ Քրիստոնէութեան և աստուածպաշտութեան թշնամիքներին՝ որ Քրիստոսի սուրբ վարդապետութիւնըն հայհոյեն և անարգեն. ինչու որ՝ նորանք գայթագղվումեն երբ որ էն մարդկանց անպատշաճ և անհաստատ կենցաղավարութիւնըն տեսնումեն որ իրանց էն սուրբ Յիսուսին հետևող են ասում. որ նորա բերանումն իսկի մին խաբէութիւն կամ ստութիւն չըգտվաւ, և որ հենց ինքն յատուկ Ճշմարտութիւն է ասվում։ (Յօհ. ժդ. 6։

Թէ որ կամենանք ամէն բանի մէջ Ճշմարտութիւնըն պահել, պէտք է որ մեր մտքումն հաստատ իմանանք և հաւատանք որ իսկի մին վ իճակ և իսկի մին բան կարօղ չէ մին ստութիւն ներելի շինել։ Պէտք է որ մեր անձներըս վարժենք և սովորցը-

նենք չափաւորութենով և պարկեշ-
տութենով խօսելոյ համար՝ և փախ-
չենք էն ամէն խօսքերիցն որ ստու-
թեան նման են։ Ա՛յն քանի մար-
դիք միշտ ջանք են անում որ մին
երևելի բան խօսեն և ամէն բանի
համար՝ որ խօսումեն՝ շատ լաւ իմա-
ցող երևին. և սրա համար իրանց ա-
մէն խօսքերըն շատ համարձակութե-
նով հաստատումեն որ ճշմարիտ լինին
բայց նորանք որ էսպէսի համարձա-
կութենով և մ՛էջ կտրելով տարա-
կուսելի բան են առաջ բերում և
երբ ճշմարիտ հաստատում. ցոյց են
տալիս, թէ սուտ ասելոյ համար
խղճմտանքի էն զգուշութիւնըն և
էս սուրբ վախըն չունին, որ Քրիս-
տոնեան սուտ ասելուց պէտք է ու-
նենայ։ Ուրիշ մարդիք կան որ միշտ
ջանք են անում որ նոր և զարմանա-
լի բաներ պատմելով ականջ դնող-
ներին զարմայնեն. և իրանց սրտի
ունայնութենովն էս նրա համար են
անում, որ լօզ մարդկանցից պատիւ
ստանան։ Էս մեղաւոր ցանկութիւն

Նմանապէս շատ հեշտ մարդոյ միտքն խաբում, և սուտ խօսելոյ մէջ է տանում. որ էսպէսի բաներ ասէ՝ որ ոչ ճշմարիտ և ոչ հաւատալի են։ Կան էլ մարդիք՝ որ մին հասարակ բանի համար խօսելով միշտ շատ զօրեղ և մեծացնող խօսքեր են գործածում; ինչպէս՝ որ շատ ահաւոր, զարմանալի, աննման, և աստուածային բան է։ Էսպէսի խօսքերով նորանք առ հասարակ ճշմարտութեան ճանապարհիցն և սահմանիցն դուրս են գալիս, և վերջապէս ծաղր և նախատինք են լինում ամէն իմաստուն և խելացի մարդոյ աչքի առաջին։

Պէտք է որ ճշմարտութիւնըն ոչ մէնակ էն ժամանակն պահենք, երբ որ մին բան ենք պատմում, բայց էն ժամանակն էլ՝ երբ որ մարդկանց վարքի համար պատմումենք կամ մեր միտքըն յայտնումենք՝ Թող ճշմարտութեան օրէնքըն կատարենք։ Ընկերի սէրըն առ հասարակ պահանջումէ մեզանից՝ որ երբ որ մենք մարդու մեղաց կամ տկարութեանց

համար խօսումենք, որքան որ կարե-
լի է շատ հեղ և քաղցր խօսքեր
գործածենք, և մին քանի ժամանակ
էլ պէտք է որ էսպէսի բաների հա-
մար խպառ սուս կենանք, բայց ոչ
սիրոյ և ոչ բարեկամութեան պատ-
ճառանք կարող չեն արդարայնել
մեզ՝ որ մին մարդոյ մեղքըն ծած-
կելոյ համար սուտ ասենք։ Իսկ երբ
որ մին մարդոյ պայծառ առաքինու-
թեան համար խօսենք, կամ՝ նորա
քաղցր քաղաքավարութիւնըն կամե-
նանք ցոյց տալ՝ թող ճշմարտութե-
նից դուրս խկի բան չասենք։ Ինչու
որ՝ թէ և մին անձին շատ անչափ
գովասանք տալոյ և կեղծաւոր քաղց-
րութիւն ցոյց տալոյ մեղքըն գովելի
է երևում էն մարդկանց միջումն,
որ աշխարհքի և մարդոյ մտքին
պէս են վարվում, բայց աստուծոյ
առաջին ամէն մէկ սուտ խօսք և ա-
մէն մէկ կեղծաւորութիւն ճշմարիտ
և ուղիղ մտքին պէս կըդատվին։
Նմանապէս շատ զգուշութենով պէտք
է մտիկ տանք՝ Թէ ինչպէս պատմենք

էն բանըն, որ ուրիշ մարդուց լսել ենք. որ աւանց միտք աւնելոյ ուրիշ բան չաւելայնենք նորա վերայ. պատճառն որ՝ էսպէսի սովորութիւնն շատ անգամ շատ վնաս է տալիս և չար պտուղ է բերում; մանաւանդ երբ որ մեր ընկերների և բարեկամների անունին վերայ մին բան պատմըվումէ։

Եթէ կամենանք ճշմարտութիւնն պահել՝ էն էլ պէտք է՝ որ մեր. ցանկութիւնների սաստկութենէն զգուշ կենանք. պատճառն որ՝ շատ հեշտ կըպատահի որ թէ բարկութիւնն և թէ ուրիշ ցանկութիւններն մեզ ճըշմարտութեան սահմանիցն և օրէնքիցըն դուրս քցեն և մեզ շարժեն. որ լեզուով աւելորդ բան և խօսք ասենք և հենց մեր յատուկ մտքին հակառակ խօսենք։

Սրա վերայ էլ պէտք է որ չըմոռանանք, թէ ստութիւնն մեզ ծում է նմանայնում. ինչու որ՝ Տէրն ասումէ՝ թէ դուք ձեր սատանայ հօրիցն էք, և կամենումէք ձեր հօր ցան-

կութիւնըն անել։ Նա Ճշմարտութեան մէջ չըմնաց. պատճառն որ՝ Ճշմարտութիւն չըկայ նորանում։

Երբ որ սուտ խօսի, հենց իրան բաներիցն է խօսում. ինչու որ սուտ է և նորա (սուտութեան) հայր։ (Յօհ. ը. 44։) Նա մեր առաջին ծնողքին մոլորայրուց, և սուտ ասելով հաւատացրուց նորանց, թէ աստուած Ճըշմարիտն չի ասաց. և թէ նա մեղքըն էնքան սաստկութենով չի պատժել՝ որքան ահ էր տուել իրան խօսքումն. և հենց էսպէս նա մինչև էս օր էլ գործումէ և միշտ ջանք է անում որ հաւատացնէ էն ամէնին, որ Աստուծոյ վախըն իրանց սրտերումն չունին։

Էս մեղքս նորանցից մինն է որ շատ կանուխ բուսնումեն էն մեղաւոր ապականութենիցն՝ որ մենք ամէնքս ադամիցն ժառանգումենք. պատՃառն որ՝ երեխաներըն երբ որ սկսումեն խօսել, շուտով ծուլումեն և սուտ են խօսում։ (Սաղմ. ծէ. 4։) Ու՛ երբ որ էս կեանքիս միջումն առաջանան և

3809-57

մեծանան. ապա էս մեղքս էլ զօրանումէ, և սովորութիւն է լինում; եթէ ոչ Տէրն իրան անսահման սիրովն լոյս ծագէ նորանց սրտերի մէջըն և սուրբ հոգոյ զօրութենովն նոր ծնէ նորանց ճշմարտութեանն հնազանդ լինելոյ համար: Պատճառըն որ՝ մէնակ նա է զօրեղ և կարօղ՝ որ թէ էս մեղքից և թէ էն մեղքից բժշկէ և ազատէ: Նա է ճշմարտութեան հոգին. և նորա յատուկ գործն էն է՝ որ մեզ ամէն ճշմարտութեան մէջ առաջնորդէ: Այ Տէր Աստուածն խոստանում է նորան իբր ընծայ տալ էն ամէնին, որ դէպի ինքն կըկանչէ: Այ ձեզ նոր սիրտ կըտամ՝ և ձեզանում նոր հոգի կընորոգեմ: և էնպէս կանեմ ձեզ, որ իմ արդարութեան մէջ գնաք, և իմ իրաւունքներըն պահէք և նորանց անէք. և դուք ինձ ժողովուրդ կըլինիք. և ես ձեզ Աստուած կըլինեմ: (Եզեկ. ԼԶ. 26. 28:)

Երբ որ մարդոյ սիրտն էսպէս նո-

րոգված ւ լինի, էն ժամանակն մար-
դըն կըտեսնէ ճշմարտութեան բարձ-
րութիւնըն և աղնուութիւնըն, ինչ-
պէս առաջ իսկի չէր ճանաչում. և
էն ժամանակն նա ճշմարտութիւնըն
կըսիրէ ամէն կողմանէ: Սուրբ գիր-
քըն, որ ճշմարտութեան խօսք է.
նորա հոգոյ համար ուրախութիւն և
մխիթարութիւն կը լինի. և որով-
հետև Տէրի օրէնքն ճշմարտութիւն
է. նա իրան սիրտըն և գործքերըն
կըքննէ էն օրէնքի պատուիրանքնե-
րին պէս, և կըտեսնէ իրան անօրէ-
նութիւններըն և պղծութիւններըն
և իրան անձըն կատէ. նա որ սրա-
նից առաջ ինքն իրան արդար էր
համարում: Ապա ճշմարտութիւնըն
կըճանաչէ. և ճշմարտութիւնն կազա-
տէ նորան. (Յօհ. Ը. 32:) մեղքի
ծառայութենից. ինչու որ՝ կարօ-
ղութիւն կըգտնի որ հաւատայ աս-
տուծոյ էն վկայութեանն, որ իրան
որդոյ համար վկայեց, որ մեր մարդ-
կոյն. բնութիւն իրան վերայ առաւ,
և երբ որ մենք անէծքի և դատա-

պարտութեան տակն էինք, ինքն խա-չի վերայ մեռաւ, որ մեղքերն դէն քցէ իրան անձին պատարագովն։ Եբր. Թ. 26։) Տէրն ճշմարտութենով սըր-բումէ հաւատացեալ մարդուն, որ նա նմանվի իրան աստուծոյն և ստեղծօ-ղին։ Ապա ինչպէս որ Տէրն ճշմար-տութիւն է ուզում․ էնպէս էլ նո-րոգված մարդն բոլոր սրտով ցան-կանումէ ճշմարտութեանն և նորա-նով ուրախանումէ. նա սիրումէ ճըշ-մարտութեան ճանապարհըն և ճըշ-մարտութեան օրէնքն նորա բերա-նումն է։

‘Նա տէրի եռևէն է գնում, խա-ղաղութենով և արդարութենով և նորա ճշմարտութենովն իրան ամէն հոգևոր թշնամիներիցն պահպանվու-մէ. և թէ և սատանայի էս աշխարհքիս փորձութենովն և ներգործութենովն մին քանի ժամանակ վէր ընկնի, բայց իրան մեղքերին համար էլ շուտով զղջանումէ․ ատումէ նորանց, և ան-կեղծ կամքով ուզումէ որ ամէն չա-րութիւնըն թողէ․ և որովհետև հոր

մօտ բարեխօս ունին, Յիսուս Քրիստոսին, էն արդարին. նա աստուծոյ աթօռին մօտենումէ էն նայած մեղաց ծանրութենուն տրտմած և խոնարհված և գտնումէ էն խոստմունքի կատարվիլը՝ թէ նորանք որ տէրին համբերումեն և յոյս են դնում, նոր զօրութիւն կըստանան. և ապա գնումէ իրան Ճանապարհն որ նոր զօրութենով և քաջութենով կուիէ անէ մեղքի և աշխարհքի և թշնամոյն դէմ. մինչև որ յաղթօղ լինի Քրիստոսին՝ որ սիրեց նորան. և էսպէս հաւատքով ընդունումէ յաւիտեան սկսան կեանքըն և երանութեան հաստատ յոյսըն, էն երկնաւոր արքայութեան մէջն, որ նորա մէջ ոչ ինչ սուտ բան չի կարօղ մտնել. որ էնտեղ ամէնն Ճշմարտութիւն միաբանութիւն, և սէր կը լինի։

Ով կարդացօղ թէ հայր ես դու կամ ընտանեաց գլխաւոր. ապա սովորցրու և խրատիր քո որդոցն և նորանց, որ քո հրամանի տակն են, որ իմանան թէ քանի հարկաւոր և օ-

գուռ է՝ միշտ ճշմարիտըն խօսիլն. և սրա համար առաջ ինքդ աղօթք արա՛ նորանց համար և յետոյ նորա՛նց էլ առաջնորդիր շնորհաց աթոռի մօտն, ամէնակարօղ աստուածանից էն զօրութիւնըն ստանալու համար, որ նորանց կարօղ է հաստատել ճըշմարտութեան ճանապարհումն: Երբ որովհետև նորանց հոգիքն քո հոգացողութեն ենք յանձնված՝ ապա յորդորումենք քեզ որ արթուն լինիս նորանց վերայ անդադար արթնութենով և սիրով. որ ճշմարտութեան ճանապարհիցն դուրս չըգան: Ամէնից աւելի զգոյշ կաց, որ նորանք քո օրինակումն և վարքումն իսկի մին էնպէսի բան չըգտնեն, որ հակառակ լինի ճշմարտութեան, բայց շատ պզտիկ և փոքր բաներին մէջն էլ քո անձըդ ճշմարտութեան օրինակ կանգնացրու. պատճառն որ՝ օրինակն միշտ աւելի զօրաւոր է քան թէ ամէն վարդապետութիւն և խրատ:

Ո՛չ սիրելի մանկունք. աղաչու-

մե՛նք ձեզ մտքներով ասէ՛ք, թէ որ-
քա՛ն մեծ մեղք կըգործէիք, եթէ
սուտ խօսելո՛յն մատնըվէիք, ուրիշ
սուտ ասօղ և մեղք սիրօղ մանկանց
նման, որ քաղաքների և շեների մէջ
տեսնումենք, պատճառն որ՝ թէ և
կարենայք ձեր ծնողքըն և վարժա-
պետներըն խաբել, բայց չէք կա-
րօղ աստուածանից մին բան թագ-
ցնել կամ ծածկել. ինչու որ՝ նա
ամէն բան տեսնումէ և գիտումէ.
և թէ որ ստութեան կամ ուրիշ
մեղքերի մէջ կենաք և մեռնիք,
հաստատ որ նա յաւիտեան կըպատ-
ժէ ձեզ դժոխքին միջումն: Դուք
դեռ ճա՛հիլ երեխայ էք. բայց էս-
պէս էլ կարելի է որ շուտով մեռ-
նիք: Միայն թէ ձեր երեխայութի-
նըն չի խափանումէ ձեզ աղօթք ա-
նելուցն. և աստուած շատ սիրումէ
որ նորահաս երեխաների աղօթքըն
լսէ: Սրա համար սրտի մտօք աղա-
չեցէք նորան, որ ձեզ թողութիւն
տայ՝ մեղաւորների փրկիչ մեր Տէր
Յիսուսի Քրիստոսի սիրոյն համար.

որ նս ասումէ. Թոյլ տուէք երեխաներըիդ որ ինձ մօտ գան և դորանց մի արգելէք. ինչու որ՝ էդպէսիներինն է երկնքի արքայութիւնն։ Աղօ՛թք արէք, որ իրան շնորհքովը տայ ձեզ, որ միշտ սուտ խօսելըն ատէք, և նորա դէմ արթուն լինիք և որ էլ զօրութիւն տայ ձեզ որ ձեր բոլոր կեանքումն ճշմարտութիւն խօսիք։

Ծառաներ. արթո՛ւն կացէք, որ չըլինի թէ մին բա՛ն ձեր տէրերիցն կամենաք ծածկել և հենց սրա համար սուտ խօսելոյն մէջ ընկնիք. պատճառն որ՝ էս բանըս անելով դուք ձեր մեղքըն և յանցանքըն շատայնումէք, մեղք մեղքի վերայ աճեցնելով։ Սրա համար մի համարձակվիք էնպէսի բան գործել որ պէտք է կամ ծածկէք կամ նորա համար թողութիւն խնդրէք և ապա դուք էնքան շատ ժամանակ փորձութեան մէջ չէք ընկնիլ. որ սուտ խօսիք։ Էլ շատ օգուտ կըլինի ձեզ բարի ծառայի անունըն ըս-

տանալոյ համար՝ եթէ մարդիկքն Ճանաչեն ձեզ. որ իսկի սուտ չէք ասում և ձեր տերերն էլ թէ և ի-րանք շատ լաւ չըլինին, միշտ ձեզ աւելի կըսիրեն, թէ որ ձեր մեղքըն խոստովանիք, քան թէ էն ժամա-նակն որ ձեր սխալմունքըն սուտ ասելովն կամենաք ծածկել։ Էն էլ միտքներդ բերէք. որ ձեր շատ ծա-ծուկ խորհուրդներն էլ յայտնի են ձեր երկնաւոր Տէրին, որ մին օր պատասխան պիտի տաք նորա ա-ռաջին էն ամէն անիրաւ խօսքերին համար որ խօսեցիք երկրի վերայ։ Մենք ամէնքս պէտք է յայտնի լի-նինք մեր Տէր Յիսուսի Քրիստո-սի արդար դատաստանի աթոռի ա-ռաջին. որ ամէն մէկն ընդունի իրան մարմնովն. ինչ որ առաջ գոր-ծեց թէ բարի և թէ չար։ (Բ. Կորն. Ե. 10։)

Ուրեմն՝ եկէք ջանք անենք որ հաւատարմութենով կատարենք աստ-ուածանից մեզ համար նշանակված և հաստատված գործըն, և արդա-

րութենով գնանք նորանում. Ինչպէս թէ՝ համար պիտի տանք. որ ուրախութենով անենք էն. և ոչ թէ ժոգոց հանելով։ Եբր. ԺԳ. 18։